

Statenvoorstel nr. PS/2017/48

Vaststelling Luchthavenbesluit Twente Airport

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
24.01.2017	2017/0017166	dhr. J. Schuring, tel. 06-83524935, J.Schuring@overijssel.nl dhr. M. Plaatsman, tel 038 499 7569, mqa.plaatsman@overijssel.nl

---

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Vaststelling Luchthavenbesluit Twente Airport

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2017/48
- II. Luchthavenbesluit Twente Airport met separate kaartbijlagen (te raadplegen via www.overijssel.nl/sis onder het bovengenoemde PS-kenmerk en ligt ter inzage bij de receptie van het Provinciehuis).
- III. Nota van beantwoording Gebiedsvisie Technology Base Twente en Luchthavenbesluit Twente Airport.
- IV. Het Milieueffectrapport Technology Base Twente (te raadplegen via <http://www.overijssel.nl/thema's/ruimtelijke/technology-base/alle-documenten>)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Op 25 mei 2016 hebben Provinciale Staten het Luchthavenbesluit Twente Airport in ontwerp vastgesteld (PS/2016/310). Een luchthavenbesluit is benodigd om een nieuwe vliegfunctie op de voormalige Luchthaven Twente te realiseren als onderdeel van Technology Base Twente. Deze vliegfunctie richt zich met name op zakelijk en recreatief vliegverkeer en vliegverkeer op het gebied van onderhoud en vliegtuigontmanteling. Het luchthavenbesluit is in lijn met de op 12 oktober 2016 vastgestelde provinciale gebiedsvisie Technology Base Twente (PS/2016/852)

Het luchthavenbesluit heeft van 24 juni tot en met 4 augustus ter inzage gelegen. Eenieder kon een zienswijze indienen. In een nota van beantwoording zijn de zienswijzen opgenomen en van een antwoord voorzien. Op basis van de zienswijzen zijn er enkele (technische) wijzigingen doorgevoerd in het luchthavenbesluit ten opzichte van het eerder vastgestelde ontwerp. Met dit voorstel wordt het definitieve Luchthavenbesluit Twente Airport ter vaststelling aan u voorgelegd.

De voormalige militaire luchthaven Twente wordt omgevormd tot de Technology Base Twente. De Technology Base is een locatie om uit te proberen (drones) en te vernieuwen (internationale ontwikkel-, demonstratie- en productiezone voor Advanced Materials and Manufacturing). Een (beperkte) vliegfunctie maakt hier onderdeel van uit.

Om de ontwikkeling van Technology Base Twente mogelijk te maken hebben de Provinciale Staten van Overijssel op 12 oktober 2016 het provinciale ruimtelijke kader, de Gebiedsvisie Technology Base Twente, vastgesteld (PS/2016/852). Ook dienen de provinciale staten een Luchthavenbesluit Twente Airport vast te stellen om de beoogde vliegfunctie als onderdeel van de Technology Base te realiseren. Daarnaast dient de gemeente Enschede nog verschillende gemeentelijke ruimtelijke kaders vast te stellen.

Met dit voorstel wordt het definitieve Luchthavenbesluit Twente Airport ter vaststelling aan u voorgelegd. Zie bijlage II voor het definitieve Luchthavenbesluit Twente Airport. Het luchthavenbesluit kan gezien worden als een uitwerking van de Omgevingsverordening van Overijssel.

Het luchthavenbesluit is op 25 mei 2016, gezamenlijk met de gebiedsvisie, al door u in ontwerp vastgesteld. Vervolgens hebben de ontwerpen van de gebiedsvisie en het luchthavenbesluit ter inzage gelegen in de periode van 24 juni tot en met 4 augustus. Er zijn 78 zienswijzen ontvangen en daarnaast hebben nog een aantal organisaties/instanties technische opmerkingen bij het luchthavenbesluit geplaatst. In een nota van beantwoording zijn deze zienswijzen opgenomen, in onderdelen uitgesplitst en van een reactie voorzien. Zie voor de nota van beantwoording bijlage III bij dit voorstel. In de nota van beantwoording staan zowel de ingediende zienswijzen op het luchthavenbesluit als op de gebiedsvisie zodat de indieners hun ingediende zienswijze volledig kunnen teruglezen. De ingediende zienswijzen en de ontvangen adviezen op het ontwerp-luchthavenbesluit hebben enkel geleid tot technische wijzigingen.

Onder het Luchthavenbesluit en de provinciale gebiedsvisie liggen verschillende studies. Er is een integrale milieueffectrapportage opgesteld die de verwachte milieueffecten van de ontwikkelingen op de Technology Base beschrijft, zie ook bijlage IV. Daarnaast zijn er diverse marktonderzoeken uitgevoerd. Alle rapporten zijn verder volledig te raadplegen via de site; overijssel.nl/technologybase.

De vaststelling van het luchthavenbesluit stond eerder gepland op 12 oktober 2016. Maar zoals u gemeld is in onze brief met kenmerk PS/2016/831 achtten wij het juridische risico op schorsing en vernietiging van het luchthavenbesluit te groot om het op deze datum aan u ter vaststelling aan te bieden. Voordat wij dit luchthavenbesluit aan u konden voorleggen dienden wij, op advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage in het bijzonder, aannemelijk te maken dat de benodigde ontwikkelingsruimte aanwezig is voor de luchthaven in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof. Door verschillende omstandigheden kon dat nog niet aangetoond worden, en vanuit het begrip voor de ontstane situatie heeft de minister van Defensie zich bereid verklaard om de status van militaire luchthaven te verlengen tot het moment waarop u het luchthavenbesluit kunt vaststellen. Dit staat verder beschreven in de bovengenoemde brief. Met de periodieke actualisatie van de PAS die in februari dit jaar in werking treedt, is dit nu wel aantoonbaar.

Tenslotte verplicht de Wet luchtvaart (art. 8.58) de Provinciale Staten tot het bij verordening instellen van een Commissie Regionaal Overleg (CRO) voor de burgerluchthavens nadat het luchthavenbesluit is genomen. Ook dient de voorzitter van deze CRO door u benoemd te worden. Dit wordt verder beschreven in een separaat statenvoorstel dat ook staat geagendeerd voor deze vergadering.

Participatie samenleving

In de inspraakperiode kon iedereen, conform de wettelijke vastgelegde procedures, een zienswijze indienen op de plannen. Hierover is uitgebreid geadverteerd in de regionale kranten en via internet. Indieners hebben de gelegenheid gekregen om per brief, per mail, mondeling en via de website van de provincie zienswijzen in te dienen. Ook zijn er drie informatieavonden georganiseerd in de regio tijdens de inspraakperiode. Daarnaast hebben veel geïnteresseerden deelgenomen aan de georganiseerde busexcursies door het gebied. Verder heeft het ingestelde Kwaliteitsteam voor de ontwikkeling van hun adviezen met verschillende regionale partijen en belanghebbenden gesproken. De adviezen van het Kwaliteitsteam zijn verwerkt in de gebiedsvisie en worden verwerkt in de gemeentelijke plannen.

Overwegingen

Milieugebruiksruimte en vliegverkeer

In totaal wordt met dit luchthavenbesluit de milieugebruiksruimte gegeven voor 20.340 vliegbewegingen (een vliegtuigbeweging is een start of een landing), bestaande uit;

- End of life: 240 vliegbewegingen
- Business Aviation: 1.800 vliegbewegingen
- Maintenance Repair and Overhaul: 200 vliegbewegingen
- General Aviation: 18.000 vliegbewegingen
- Helikopters: 100

De aantallen vliegbewegingen zijn op zichzelf geen harde maximum aantallen, want deze aantallen zijn vertaald naar de zojuist genoemde 'milieugebruiksruimte' die benodigd is voor bovengenoemde aantallen vliegbewegingen bij deze categorieën van luchtvaart. Qua aantal vliegbewegingen is Luchthaven Twente relatief klein en vergelijkbaar met bijvoorbeeld een vliegveld Midden-Zeeland (c.a. 20.000) of vliegveld Texel (c.a. 27.000), met als verschil dat op Twente een beperkt aantal grote vliegtuigen (End of Life) komt. Andere grotere luchthavens zijn bijvoorbeeld Teuge (c.a. 57.000), Hilversum (c.a. 45.000), Budel (c.a. 44.000). Vliegverkeer kan verder primair gebruik maken van de luchthaven tussen 06.00 uur en 23.00 uur en in beperkte afwijking daarvan (12x per jaar) kan zakelijk vliegverkeer tussen 23.00 tot 24.00 nog gebruik maken van de luchthaven.

Op de Technology Base wordt ook ruimte geboden voor het testen met drones. Zo is hiervoor o.a. de testlocatie voor drones en 'unmanned systems', Space53, op 26 september 2016 geopend op de Technology Base. Met dit luchthavenbesluit is het in de toekomst ook mogelijk dat nieuwe type luchtvaartuigen, zoals drones, gebruik maken van de luchthaven. Dit kan zonder dat het luchthavenbesluit hoeft te worden aangepast, maar dit moet wel veilig gebeuren en daarom voldoen aan verschillende veiligheidseisen.

Milieueffecten

De besluitvorming over de ontwikkeling is een afweging tussen economie en milieu. Er zijn nadelige milieueffecten te verwachten, bijvoorbeeld op het gebied van natuur en geluid, maar er worden geen milieunormen overschreden. Dit staat onder meer beschreven in het Milieueffectrapport (MER). De Commissie voor de Milieueffectrapportage geeft in haar advies op het MER aan:

"Het integrale milieueffectrapport gaat uitgebreid in op de effecten van de gebiedsontwikkelingen. De effecten op natuur, leefomgeving, verkeer, landschap en cultuurhistorie zijn in samenhang beschreven. Het rapport geeft een goed beeld van de veranderingen die in het gebied zullen optreden als gevolg van de gebiedsontwikkelingen en bevat daarmee nuttige informatie voor de besluitvorming".

Daarmee biedt het MER voldoende inzicht in de milieueffecten van de beoogde ontwikkeling voor de besluitvorming over het luchthavenbesluit, te meer nu aantoonbaar is gemaakt dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is binnen het kader van de PAS.

Naar ons inziens wegen de te verwachten positieve economische effecten op tegen de te verwachten nadelige milieueffecten. Met de ontwikkeling hebben wij daarnaast al 130 hectare natuur van de EHS gerealiseerd. Tenslotte dient het MER een grondslag te zijn van uw besluitvorming en dit staat daarom ook zo benoemd in het ontwerpbesluit in bijlage I. U stelt daarmee niet het MER vast.

Marktonderzoeken en werkgelegenheid

Voor de luchthaven wordt uitgegaan van een eenvoudige opzet waarbij gebruik gemaakt wordt van het reeds bestaande banenstelsel en gebouwen. Ook de organisatie van de luchthaven is compact en flexibel. De combinatie van de luchthavengebonden activiteiten geeft het meest zekere toekomstperspectief voor de luchthaven. Met circa 20.000 vliegbewegingen en de verhuur van panden en terreinen voor luchtvaartgebonden bedrijvigheid is de bijbehorende luchthavenexploitatie sluitend.

Wij verwachten dat de ontwikkeling van de Technology Base een bijdrage levert aan de versterking van de economische structuur van Twente. Het voornaamste doel van de ontwikkeling van de Technology Base is het creëren van werkgelegenheid in de regio. De uitgevoerde economische onderzoeken geven een perspectief van ruim 1000 tot ruim 1400 arbeidsplaatsen van de gehele ontwikkeling en voor het luchthavengebonden onderdeel gaat het om zo'n 100 tot 250 arbeidsplaatsen.

Ingediende zienswijzen

De ingediende zienswijzen of onderdelen van zienswijzen die specifiek gaan over het luchthavenbesluit bevatten een aantal hoofdthema's. Voor de algemene thema's of de belangrijkste thema's die betrekking hebben op de gebiedsvisie verwijzen wij u naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van de Nota van beantwoording in bijlage III. In de Nota van beantwoording kunt u ook onze afzonderlijke beantwoording per (deel)zienswijze vinden.

Verschillende indieners van zienswijzen betwijfelen de haalbaarheid van een sluitende luchthavenexploitatie en stellen dat er onvoldoende markt is. Het gespecialiseerde bureau M3

Consultancy heeft marktonderzoek hiernaar uitgevoerd. Dit onderzoek is herbevestigd in een second opinion door Buck Consultants international. Op basis van het onderzoek verwachten wij dat er voldoende markt is voor circa 20.000 vliegbewegingen en met de verhuur van panden en terreinen voor luchtvaartgebonden bedrijvigheid is de bijbehorende luchthavenexploitatie sluitend. Het uitgangspunt hierbij is een luchthaven met een eenvoudige opzet en een compacte organisatie. Dit zorgt voor lagere kosten.

De bomenkap is daarnaast een belangrijk thema. Een aantal indieners van zienswijzen spreekt de vrees uit dat, alhoewel er op dit moment kan worden volstaan met het kappen van 29 bomen, er in de verdere toekomst toch sprake kan zijn van "massale bomenkap" doordat bomen mogelijk doorgroeien tot in de obstakelvlakken die zijn opgenomen in het luchthavenbesluit. Dat zal niet het geval zijn. Niet alle bomen en struiken die door een opgenomen obstakelvlak steken, moeten getopt of gekapt worden. Dit geldt alleen als zij een gevaar vormen voor de vliegveiligheid. Dit is ter beoordeling aan de Inspectie Leefomgeving en Transport. De provincie heeft hiervoor geen eigen bevoegdheden. ADT dient als exploitant van de 5-jaarlijkse beoordeling van het Veiligheidscertificaat van de luchthaven op reguliere basis obstakelmetingen uit te voeren. Met ADT is afgesproken dat zij aan de hand van deze metingen tijdig in overleg treden met eigenaren van mogelijke toekomstige "obstakels".

Tenslotte vreest een aantal indieners dat de veiligheid van de luchthaven onvoldoende is geborgd omdat ADT geen professionele kennis zou hebben en er bijvoorbeeld geen luchtverkeersleiding aanwezig is. ADT heeft als exploitant voldoende professionele kennis aangetrokken. Het is verder niet noodzakelijk om een verkeersleiding te hebben op de luchthaven om de veiligheid te waarborgen, dit is het geval op meerdere luchthavens in Nederland (bijvoorbeeld Teuge of Hoogeveen). De Inspectie Leefomgeving en Transport beoordeelt op basis van internationale standaarden of de inrichting en het gebruik van de luchthaven veilig is en geeft daarvoor een Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim af. De regelgeving draagt er zorg voor dat als er onverhoopt een calamiteit plaatsvindt, er een adequate organisatie aanwezig is.

Verklaring veilig gebruik luchthaven

Nadat het luchthavenbesluit is vastgesteld dient de provincie een Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim aan te vragen bij de Inspectie Leefomgeving en Transport. Zoals hierboven is genoemd, beoordeelt de inspectie op basis van internationale standaarden of de inrichting en het gebruik van de luchthaven veilig is. Wij vragen u het mandaat om namens uw staten deze aanvraag bij de inspectie in te dienen.

Beroepsprocedure

Tegen het definitieve Luchthavenbesluit Twente Airport staat de mogelijkheid tot beroep open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hiervoor geldt een termijn van zes weken nadat het besluit is gepubliceerd in de krant en op de website van de provincie. Alleen de indieners van een zienswijze kunnen een beroep instellen. Nadat u het luchthavenbesluit heeft vastgesteld zullen wij dit besluit volgens de wettelijke vereisten publiceren.

Intrekking militaire aanwijzing en inwerkingtreding luchthavenbesluit

Op dit moment wordt er op Luchthaven Twente nog gevlogen op basis van een militaire aanwijzing van het Ministerie van Defensie. Het Luchthavenbesluit Twente Airport kan niet in werking treden voordat deze militaire aanwijzing wordt ingetrokken. Het Ministerie van Defensie is voornemens om de militaire aanwijzing op 30 maart 2017 in te trekken. Om te voorkomen dat er een gat valt waarbinnen niet gevlogen kan worden in de overgang van militaire aanwijzing naar een provinciaal luchthavenbesluit, stellen wij u voor te besluiten tot de vaststelling van 30 maart 2017 als datum voor inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit Twente Airport. En om ons het mandaat te verlenen om dit tijdig en conform de wettelijke vereisten namens u te publiceren.

Conclusie

Met dit besluit krijgt ADT de ruimte om de luchthaven te ontwikkelen. Met dit luchthavenbesluit wordt een algemene milieugebruiksruimte toegestaan, waarbinnen ADT op termijn een rendabele luchthaven tot stand kan brengen. Bovendien is er sprake van positieve effecten van de luchthaven op de (regionale) werkgelegenheid en de bereikbaarheid. Daartegenover staan negatieve milieueffecten. Deze effecten zijn aanvaardbaar te achten, voor zover ze niet gecompenseerd of gemitigeerd worden. Ook is sprake van het opleggen van ruimtelijke beperkingen in de omgeving van de luchthaven. Ten slotte hebben de ingediende zienswijzen niet tot inhoudelijke wijzigingen geleid.

Wij stellen u de volgende eindafweging voor: de positieve effecten van de ontwikkeling van de luchthaven op werkgelegenheid en de regionale economie rechtvaardigen het opleggen van ruimtelijke beperkingen en de negatieve milieueffecten. Het vaststellen van dit luchthavenbesluit is daarmee, alles afwegend, aanvaardbaar.

Voorstel

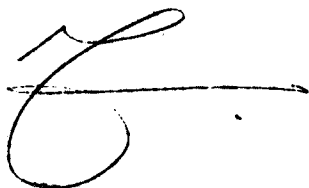
Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.B. Bijl', with a horizontal line underneath.

secretaris,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'G' followed by a horizontal line.

Ontwerpbesluit nr. PS/2017/48

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 24.01.2017, kenmerk 2017/0017166

gelet op:

1. de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening van Overijssel;
2. het artikel in de Wet Luchtvaart (8.43), het Besluit burgerluchthavens en het besluit tot overdracht van het bevoegde gezag over de regionale burgerluchthaven Twente Airport aan de provincie Overijssel;
3. Artikel 1.1 lid 1 sub a van de Crisis- en Herstelwet;
4. De gebiedsvisie Technology Base Twente;
5. het in ontwerp vastgestelde Luchthavenbesluit Twente Airport;

gezien:

6. het Projectmer/Besluitmer gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente;
7. de aanvraag Luchthavenbesluit d.d. 17 maart 2016 van Area Development Twente tot vaststelling van een Luchthavenbesluit als bedoeld in artikel 8.43 van de wet Luchtvaart, respectievelijk Hoofdstuk 5.2 van de Omgevingsverordening Overijssel.

overwegende dat:

8. het MER voldoende inzicht biedt in de milieueffecten van de beoogde ontwikkeling;
9. Twente Airport een luchthaven van regionale betekenis is, als bedoeld in artikel 8.1a, derde lid van de Wet luchtvaart, waarvoor op grond van artikel 8.43 van die wet een luchthavenbesluit vereist is;
10. op grond van het koninklijk besluit van 6 juli 2015 Provinciale Staten van Overijssel na beëindiging van de militaire aanwijzing het bevoegde gezag is voor de regionale luchthaven Twente Airport;
11. het voorliggende luchthavenbesluit de benodigde milieugebruiksruimte biedt voor het realiseren van de beperkte vliegfunctie van de luchthaven Twente;
12. op grond van de ingediende zienswijzen en technisch commentaar er geen belangrijke wijzigingen zijn gemaakt in het definitieve luchthavenbesluit ten opzichte van het ontwerp;
13. dat het bevoegde gezag, namelijk de Provinciale Staten van Overijssel, een Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim dient aan te vragen bij de Inspectie Leefomgeving en Transport;
14. dat het intrekkingbesluit van de militaire aanwijzing van de luchthaven Twente op 30 maart 2017 wordt genomen door het ministerie van Defensie.

besluiten:

1. Het Luchthavenbesluit Twente Airport vast te stellen en daarmee onder meer:
  - a. De milieugebruiksruimte te begrenzen conform de in artikel 6.7 opgenomen grenswaarden voor de geluidbelasting van het Luchthavenbesluit.
  - b. De openingstijden vast te stellen van 06.00 – 23.00 uur. In afwijking daarop kan tot 12 keer per jaar voor zakelijk vliegverkeer de sluitingstijd worden verlengd tot 00.00 uur.
  - c. De ruimtelijke beperkingen vast te stellen die voortvloeien uit het oogpunt van geluid, externe veiligheid en vliegveiligheid.
  - d. Aan te geven het MER te hebben gebruik als een grondslag voor de besluitvorming.
2. Tot vaststelling van 30 maart 2017 als datum voor inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit Twente Airport.
3. De Gedeputeerde Staten van Overijssel het mandaat te verlenen voor het aanvragen van de Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim namens de Provinciale Staten.

4. De Gedeputeerde Staten van Overijssel het mandaat te verlenen voor het publiceren van het luchthavenbesluit conform de wettelijke vereisten in het kader van de beroepsmogelijkheid bij de Afdeling van de Raad van State.

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

